

25 Οκτωβρίου, 1995

[ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 146 ΚΑΙ 28 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΥΛΒΕΣΤΡΟΥ & ΚΙΤΡΟΜΗΛΙΔΗ ΛΤΔ ΚΑΙ ΑΛΛΗ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ/ Ή ΑΛΛΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις Αρ. 907/93, 983/93)

-
- Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Έννομο συμφέρον — Προσφορές — Αποκλίνουσες από τους όρους προσφορών προσφορές που όμως δεν θεωρήθηκαν άκυρες κατά τη διαδικασία ενώπιον της διοίκησης — Κώλυμμα προβολής προδικαστικής ένστασης περί εννόμου συμφέροντος από τη διοίκηση σε τέτοια περίπτωση — Υιοθέτηση της **Siemens AG v. ΑΗΚ.** 5
- Προσφορές — Κατακύρωση — Αιτιολογία — Απόρριψη της χαμηλότερης προσφοράς πρέπει να αιτιολογείται — Παραγνώριση των συστάσεων αρμόδιας τεχνικής επιτροπής ή εμπειρογνομόνων πρέπει επίσης να αιτιολογείται — Σχετικές ακυρότητες στην κριθείσα περίπτωση — Επιπροσθέτως η κατακύρωση ήταν προϊόν πλάνης — Περιστάσεις. 10
- Οι αιτητές στις δύο προσφυγές προσέβαλαν την κατακύρωση στο ενδιαφερόμενο μέρος προσφοράς του Υπουργείου 'Αμυνας. 15
- Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την πρώτη των προσφυγών και ακυρώνοντας την επίδικη απόφαση, αποφάσισε ότι:
1. Οι αιτητές στην πρώτη προσφυγή υπεστήριξαν σχετικά με το έννομο συμφέρον ότι εφόσον οι καθ' ων η αίτηση δεν θεώρησαν άκυρες τις προσφορές ή ότι δεν ανταποκρίνονταν στους όρους της προκήρυξης, δεν μπορούν τώρα να προβάλουν το έννομο συμφέρο ως εμπόδιο για την αίτηση ακύρωσης της επίδικης απόφασης και πα-

ρέπεμψε σχετικά στην απόφαση του Κωνσταντινίδη Δ., στην υπόθεση *Εταιρεία Siemens AG ν. Αρχή Ηλεκτρισμού Κύπρου*, όπου ηγγέρθη το ίδιο θέμα.

5 Υιοθετούνται οι προσεγγίσεις στην πιο πάνω απόφαση και κρίνε-
ται πως εφόσον και στις υπό κρίση προσφυγές οι καθ'ων η αίτηση
έλαβαν υπόψη και αξιολόγησαν τις προσφορές των αιτητών μέχρι
και το τελικό στάδιο της διαδικασίας, δεν μπορούν να επικαλούν-
ται τις αποκλίσεις των προσφορών των αιτητών για υποστήριξη
10 της προδικαστικής τους ένστασης. Εξ' άλλου, αποκλίσεις παρου-
σίαζαν όλες οι προσφορές, συμπεριλαμβανομένης εκείνης του εν-
διαφερόμενου μέρους. Οι προσφορές λήφθηκαν υπόψη και αξιολο-
γήθηκαν τόσο από τους συμβούλους μηχανικούς όσο και από την
Μ.Τ.Ε. και την Τεχνική Επιτροπή του Υπουργείου Άμυνας.

15 Η προδικαστική ένσταση κρίνεται αβάσιμη και απορρίπτεται. Οι
αιτητές ως ανεπιτυχόντες προσφοροδότες έχουν έννομο συμφέρον.

20 2. Όπως έχει νομολογιακά καθιερωθεί, απόρριψη της χαμηλότερης
προσφοράς πρέπει να αιτιολογείται για γνώση του προσφοροδό-
τη και άσκηση δικαστικού ελέγχου.

25 Αποτελεί επίσης βασική αρχή της νομολογίας πως το αρμόδιο διοι-
κητικό όργανο πρέπει να λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις συστάσεις της
αρμόδιας τεχνικής επιτροπής ή των εμπειρογνομόνων που κλήθη-
καν από τη διοίκηση να βοηθήσουν. Παραγνώριση των συστάσεων
αυτών χωρίς αιτιολογία καθιστά την επίδικη απόφαση άκυρη.

30 Το περιεχόμενο του αποσπάσματος των πρακτικών ημερ. 13.8.93,
στο οποίο περιέχεται η επίδικη απόφαση, δεν ικανοποιεί τις πιο
πάνω αναφερθείσες νομολογιακές αρχές. Επισημαίνεται πως οι
εμπειρογνώμονες που διορίστηκαν από τους καθ'ων η αίτηση για
αξιολόγηση και παροχή συμβουλής, δεν θεώρησαν ότι οι αποκλι-
σεις στην προσφορά των αιτητών ήταν τέτοιες που να επηρέαζαν
35 την κατακύρωση της σ' αυτούς.

Η επίδικη απόφαση πάσχει όχι μόνο λόγω έλλειψης αιτιολογίας,
αλλά και επειδή είναι πεπλανημένη.

40 Όπως αναφέρεται στο συνοπτικό πίνακα που ετοίμασε η Γραμματεία
της Τεχνικής Επιτροπής Προσφορών και τον οποίο μελέτησε το Κε-
ντρικό Συμβούλιο Προσφορών προτού λάβει την επίδικη απόφαση,
οι αντλίες που πρόσφερε το ενδιαφερόμενο μέρος ήταν 1 KW και όχι
1.2KW, όπως αναφέρεται στα πρακτικά του Κ.Σ.Π. ημερ. 13.8.93,

ενώ στην παράγραφο 3 του πίνακα, στην οποία σχολιάζεται η προσφορά των αιτητών, αναφέρεται πως οι αντλίες που πρόσφεραν οι αιτητές ήταν 1.2KW.

Το Δικαστήριο δεν μπορεί να γνωρίζει αν η αναφορά στα πρακτικά ημερ. 13.8.93 σε αντλίες ισχύος 1.2KW για το ενδιαφερόμενο μέρος ήταν τυπογραφικό λάθος ή εσφαλμένη αντίληψη και ούτε ποια θα ήταν η απόφαση των καθ'ων η αίτηση σε περίπτωση που είχαν υπόψη τους τα ορθά δεδομένα. 5

Επίσης, εφόσον σύμφωνα με τους ειδικούς η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους περιείχε περισσότερους από μία αποκλίσεις, είναι λανθασμένο το εύρημα των καθ'ων η αίτηση ότι η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους περιείχε μία απόκλιση μόνο η οποία ήταν κοινή σε όλες τις προσφορές, και κατά την άποψή τους επουσιώδης. 10

Η προσφυγή 907/93 απορρίπτεται και η προσφυγή 983/93 επιτυγχάνει χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις:

Εταιρεία Siemens AG ν. Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου (1994) 4 Α.Α.Δ. 1966, 20

Χρίστου ν. Δημοκρατίας (1989) 3 Α.Α.Δ. 2093, 25

Premixco Asphaltng Co. Ltd κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1990) 3 Α.Α.Δ. 3756,

Φαρμακευτική Οργάνωση Κύπρου ν. Δημοκρατίας (1991) 4 Α.Α.Δ. 2745. 30

Προσφυγές.

Προσφυγές εναντίον της απόφασης των καθ'ων η αίτηση με την οποία κατακύρωσαν την προσφορά για την μηχανολογική εγκατάσταση βιολογικού σταθμού σε στρατόπεδο της Εθνικής Φρουράς στο ενδιαφερόμενο μέρος Hydrotech Water and Environmental Ltd αντί στους αιτητές. 35

Α. Σ. Αγγελίδης, για τους Αιτητές στην Υπόθεση Αρ. 907/93. 40

Μ. Παναγίδης, για τους Αιτητές στην Υπόθεση Αρ. 983/93.

Στ. *Ιωσήφ-Χατζηγιάνη*, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Σπ. *Ευαγγέλου*, για το Ενδιαφερόμενο μέρος.

5

Cur. adv. vult.

10 ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, Δ.: Οι αιτητές με τις παρούσες προσφυγές που συνεκδικάστηκαν επειδή αφορούν την ίδια διοικητική πράξη, προσβάλλουν την απόφαση των καθ' ων η αίτηση με την οποία κατακύρωσαν την προσφορά για τη μηχανολογική εγκατάσταση βιολογικού σταθμού σε στρατόπεδο της Εθνικής Φρουράς στο ενδιαφερόμενο μέρος Hydrotech Water and Environmental Engineering Ltd.

15

Το Υπουργείο Άμυνας ζήτησε προσφορές για την προμήθεια, εγκατάσταση, λειτουργία, συντήρηση και επίβλεψη βιολογικού σταθμού επεξεργασίας λυμάτων σε στρατόπεδο της Εθνικής Φρουράς.

20

25 Στις 11.6.93 υποβλήθηκαν στο Κεντρικό Συμβούλιο Προσφορών (Κ.Σ.Π.) 7 προσφορές, στις οποίες περιλαμβάνοντο αυτές των αιτητών και του ενδιαφερόμενου μέρους. Με εξαίρεση την προσφορά της Aquatech Water Technology Ltd, η οποία δεν είναι διάδικος στις παρούσες προσφυγές, κρίθηκε ότι καμιά από τις υπόλοιπες 6 ικανοποιούσε πλήρως τις προδιαγραφές.

30 Οι προσφορές μελετήθηκαν και αξιολογήθηκαν από ιδιώτες συμβούλους μηχανικούς (εταιρεία GEMAC) και από τη Μόνιμη Τεχνική Επιτροπή του Υπουργείου Συγκοινωνιών & Έργων για Στρατιωτικά Έργα της Εθνικής Φρουράς (Μ.Τ.Ε.).

35 Τόσο η GEMAC όσο και η Μ.Τ.Ε. εισηγήθηκαν την κατακύρωση της προσφοράς στους αιτητές αρ. 2 επειδή ήταν οι χαμηλότεροι προσφοροδότες.

40 Το Κ.Σ.Π. στη συνεδρίαση του ημερ. 6.8.93 (Τεχνήριο 4 στην ένσταση) μελέτησε τις εκθέσεις του Προέδρου της Μ.Τ.Ε. ημερ. 28 και 30.7.93 και τις εκθέσεις αξιολόγησης της GEMAC ημερ. 23.6.93 και 20.7.93 και αποφάσισε την αναβολή λήψης απόφασης για να υποβληθεί ανάλυση ποσού £2.750 για την προσφορά των αιτητών αρ. 1 και για να υποβληθεί τεχνική αξιολόγηση για την προσφορά άλλου άσχετου με τις παρούσες προσφυγές προσφοροδότη.

Ο Προϊστάμενος Κλάδου Ελέγχου των Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Άμυνας με επιστολή του ημερ. 9.8.93 προς τον Πρόεδρο του Κ.Σ.Π., αφού αναφέρθηκε και στην προαναφερθείσα συνεδρία του Κ.Σ.Π., παράθεσε τα σχόλια του για όλους τους προσφοροδότες. Η πιο πάνω επιστολή καταλήγει ως ακολούθως:

5

"Οι προσφορές που έχουν απομείνει, αν και έχουν ορισμένα σημεία εκτός προδιαγραφών και δεδομένου ότι οι αποκλίσεις τους είναι μικρές, μπορούν να εξετασθούν περαιτέρω. Οι προσφορές αυτές είναι οι ακόλουθες:

10

1. S.K. EUROMARKET	£54.085,50
2. Σιλβέστρου & Κιτρομηλίδης	£55.494,00
3. HYDROTECH LTD	£59.865,75
4. SHIPSHORE	£62.333,25

15

Από τις πιο πάνω προσφορές τις μικρότερες αποκλίσεις από τις προδιαγραφές παρουσιάζουν η Εταιρεία HYDROTECH LTD και SHIPSHORE και ακολουθούν οι S.K. EUROMARKET, με κάπως πιο μεγάλες αποκλίσεις και η Σιλβέστρου & Κιτρομηλίδης, με σχεδόν ουσιαστικές αποκλίσεις.

20

Αναφέρεται ότι, σύμφωνα με τους υπολογισμούς μας, σε περίπτωση που οι προσφοροδότες πρόσφεραν τα απαιτούμενα μηχανήματα σύμφωνα με τις προδιαγραφές, η σειρά επιτυχίας των προσφοροδοτών θα παρεμενε η ίδια.

25

Ως εκ τούτου, εισηγούμαστε την κατακύρωση της προσφοράς στον χαμηλότερο προσφοροδότη που είναι η Εταιρεία S.K. EUROMARKET LTD έναντι του ποσού των £54.085,50, νοουμένου ότι τα υλικά και μηχανήματα που θα εγκαταστήσει θα είναι σύμφωνα με τις προδιαγραφές."

30

Στις 12.8.93 οι αιτητές αρ. 1 απέστειλαν στον Πρόεδρο του Κ.Σ.Π. επιστολή στην οποία διευκρίνιζαν ορισμένα σημεία της προσφοράς τους. Ακολούθησε η συνεδρίαση του Κ.Σ.Π. ημερ. 13.8.93 (Τεκμήριο 5). Το ακόλουθο είναι σχετικό απόσπασμα από τα πρακτικά της εν λόγω συνεδρίασης:

35

"Το θέμα επαναφέρεται από προηγούμενη συνεδρία.

40

Ο πρόεδρος παρουσίασε στα μέλη συνοπτικό πίνακα τον οποίο ετοίμασε η Γραμματεία της Τεχνικής Επιτροπής Προσφορών σε σχέση με τις θέσεις των Συμβούλων Μηχανικών

και των Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Άμυνας όπως και τα επί μέρους σχόλια της Γραμματείας για τις πέντε επικρατέστερες προσφορές.

- 5 Το Συμβούλιο μελέτησε εν εκτάσει τον πίνακα και κατέληξε στα πιο κάτω συμπεράσματα:

A. Euromarket:

- 10 1. Αντλίες κατατεμαχισμού
Προσφέρονται αντλίες που μπορούν να δεχτούν λύματα με μέγιστη θερμοκρασία 30οC σε αντίθεση με την αναφορά στη σελίδα 4, 5, Παράγραφος 4.3.1.2 των προδιαγραφών για περικλείουσα θερμοκρασία το καλοκαίρι 40οC (Μεγίστη). Από τα πιο πάνω προκύπτει ότι θα έπρεπε να προσφερθούν αντλίες που θα μπορούσαν να δεχθούν λύματα με μέγιστη θερμοκρασία 40οC.
- 15
- 20 2. Οι αντλίες αποστράγγισης που προσφέρονται είναι 1.2KW αντί 3KW σύμφωνα με τις προδιαγραφές.

B.

Γ. Συμβέστρου & Κιτρομηλίδης

- 25 1. Αντλίες κατατεμαχισμού
Η αναφορά στην προσφορά για "Section for low level coupling with quick release coupling" θεωρήθηκε ως ικανοποιούσα την ανάγκη για γρήγορη σύνδεση.
- 30 2. Ενόψει του γεγονότος ότι οι προδιαγραφές αναφέρουν ότι οι αντλίες πρέπει να είναι κατάλληλες να αντλούν νερό το οποίο περιέχει διαβρωτικά αέρια αναγνωρίστηκε ότι υπάρχει κάποιας μορφής αδιευκρίνιστων στοιχείων σε σχέση με διαβρωτικά υλικά ή αέρια έτσι που να υποβαθμίζεται η απόκλιση.
- 35
3. Πιεστικά δοχεία
Ακόμα και στη διευκρινιστική επιστολή ο πιο πάνω οίκος παραδέχεται ότι προσφέρει μόνο ένα πιεστικό δοχείο των 500L αντί δύο γεγονός που συνιστά ουσιώδη απόκλιση.
- 40
4. Φίλτρα
Η μέθοδος που προσφέρει ο προσφοροδότης δεν παρουσιάζει κανένα πρόβλημα και γίνεται αποδεκτή.

5. Οι αντλίες αποστράγγισης που προσφέρονται είναι 1.2 KW αντί 3 KW σύμφωνα με τις προδιαγραφές.

Δ.

E. HYDROTECH LTD:

5

Η μόνη απόκλιση της προσφοράς αυτής επικεντρώνεται στις αντλίες αποστράγγισης που είναι 1.2KW αντί 3 KW που προνοούν οι προδιαγραφές.

10

Ο κος Τάκης Παπαδόπουλος εξέφρασε την άποψη ότι η πιο συμφέρουσα αξιολογηθείσα προσφορά είναι εκείνη της Euromarket σε αντίθεση με τα υπόλοιπα μέλη του Συμβουλίου τα οποία κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι πέραν της Aquatech, η οποία είναι πλήρως εντός προδιαγραφών εκτός του εγερθέντος νομικού σημείου, η προσφορά των Hydrotech προσφέρεται με μόνη απόκλιση εκείνη των αντλιών αποστράγγισης η οποία είναι κοινή απόκλιση για όλες τις πιο πάνω προσφορές εκτός της Aquatech, και δεν θεωρείται ουσιώδης."

15

20

Σε σχέση με την Aquatech προέκυψε ερώτημα νομικής φύσης για το οποίο το Κ.Σ.Π. απευθύνθηκε για γνωμάτευση στο Γενικό Εισαγγελέα. Μετά τη λήψη της απάντησης από τη Νομική Υπηρεσία, το Κ.Σ.Π. συνήλθε σε συνεδρίαση στις 20.8.93 όπου ειπώθηκαν τα ακόλουθα:

25

"Το θέμα επαναφέρεται με την επιστολή του Γενικού Εισαγγελέα αρ. φακ. Γ.Ε. 50 (IV) 1939/8 ημερ. 16.8.93.

Ενόψει της θέσης του Γενικού Εισαγγελέα ότι η προσφορά των κ.κ. Aquatech δε μπορεί να θεωρηθεί έγκυρη προσφορά επιβεβαιούται η αρχική απόφαση που λήφθηκε κατά πλειοψηφία για αποδοχή της προσφοράς των κ.κ. Hydrotech Ltd."

30

Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω καταχωρήθηκαν οι παρούσες προσφυγές.

35

Προτού εξετάσω την ουσία των προσφυγών, θα πρέπει να επιληφθώ της προδικαστικής ένστασης που προβλήθηκε από μέρους των καθ' ων η αίτηση.

40

Είναι η θέση της δικηγόρου της Δημοκρατίας πως οι αιτητές στερούνται έννομου συμφέροντος να προσβάλουν την κατακύρωση της προσφοράς στο ενδιαφερόμενο μέρος, εφόσον οι αιτη-

τές δεν συμμορφώθηκαν με τους όρους των προδιαγραφών και οι προσφορές τους παρουσίαζαν ουσιώδεις αποκλίσεις.

5 Ο κ. Αγγελίδης αντικρούοντας την πιο πάνω εισήγηση, είπε πως εφόσον οι καθ' ων η αίτηση δεν θεώρησαν άκυρες τις προσφορές ή ότι δεν ανταποκρίνονταν στους όρους της προκήρυξης, δεν μπορούν τώρα να προβάλουν το έννομο συμφέρο ως εμπόδιο για την αίτηση ακύρωσης της επίδικης απόφασης και
10 υπόθεση *Εταιρεία Siemens AG v. Αρχής Ηλεκτρισμού Κύπρου*, (1994) 4 Α.Α.Δ. 1966, όπου ηγέρθη το ίδιο θέμα και της ειπώθηκαν τα ακόλουθα:

15 "Προέχει η εξέταση της προδικαστικής ένστασης της Αρχής και του ενδιαφερόμενου μέρους πως οι αιτητές στερούνται εννόμου συμφέροντος. Στηρίζεται στην άποψή τους πως η προσφορά των αιτητών δεν ήταν σύμφωνη προς ουσιώδεις όρους των Οδηγιών προς τους Προσφοροδότες αφού περιείχε δήλωση για μη αποδοχή ορισμένων από τις πρόνοιες των "Γενικών Όρων Συμβολαίου" και πως, εν πάση περιπτώσει, θα έπρεπε να θεωρηθεί ως αποσυρθείσα επειδή οι αιτητές, μετά την υποβολή της, ζήτησαν αναθεώρηση ορισμένων τιμών

25 Οι αιτητές αρνούνται την πραγματική βάση του ισχυρισμού αλλά δεν είναι αυτό το κεντρικό τους επιχείρημα. Εισηγούνται πως εκφεύγει της δικαιοδοσίας του Δικαστηρίου η εξέταση τέτοιου θέματος σ' αυτή τη διαδικασία δεδομένου ότι η ΑΗΚ έκρινε τους αιτητές, μετά μάλιστα από ειδική διερεύνηση και διευκρίνιση ορισμένων ζητημάτων, ως έγκυρους προσφοροδότες.
30 Εξετάσθηκε όμοιο θέμα στην υπόθεση *Thermphase Ltd v. Δημοκρατίας* (1992) 4 Α.Α.Δ. 3780. Ο δικαστής Γ. Πογιατζής, αποδεχόμενος τη γενική πρόταση της Thermphase Ltd, έκρινε πως αν επέτρεπε στη Διοίκηση να αμφισβητεί και να αναιρεί δικά της ευρήματα πάνω σε πραγματικά γεγονότα χωρίς να υπάρχει η προϋπόθεση της νόμιμης ανάκλησης, θα συνεργούσε στην παραβίαση των αρχών της χρηστής διοίκησης αφού την εν γένει συμπεριφορά της διοίκησης προς τους πολίτες πρέπει να χαρακτηρίζει η καλή πίστη, η ειλικρίνεια και η συνέπεια.

40 Συμφωνώ με το αποτέλεσμα αλλά στην παρούσα υπόθεση, στην οποία αμφισβητείται το έννομο συμφέρον των αιτητών όχι μόνο από την Αρχή αλλά και από το ενδιαφερόμενο μέρος στο οποίο δεν μπορεί να καταλογιστεί καλή πίστη ή κώλυμα εκ της συμπεριφοράς του, η αιτιολογική βάση είναι ευρύτερη.

Στην υπόθεση *General Constructions Ltd v. Δήμος Λεμεσού*, (1992) 4 Α.Α.Δ. 2766, ο Δικαστής Χρ. Χ'Τσαγγάρης αρνήθηκε να ασχοληθεί με ισχυρισμό πως η προσφορά των αιτητών ήταν άκυρη "υπό το φως του γεγονότος ότι οι καθ' ων η αίτηση εξέτασαν την προσφορά των αιτητών χωρίς να την απορρίψουν σαν άκυρη λόγω μη συμμόρφωσης με τους σχετικούς όρους για τις τιμές 'μονάδος". Αυτό ακριβώς έχει συμβεί και στην παρούσα υπόθεση. Η Αρχή ουδέποτε θεώρησε την προσφορά των αιτητών ως άκυρη ή ως αποσυρθείσα Αντίθετα, αφού το ζήτημα απασχόλησε ειδικά τους συμβούλους μηχανικούς, η Αρχή θεώρησε τους αιτητές ως ανταποκρινόμενους στους όρους προσφοροδότες. Εξέτασε την προσφορά τους ως μια από τις τρεις επικρατέστερες, κατέληξε στην απόφασή της και με την επιστολή της στους αιτητές ημερομηνίας 14 Αυγούστου 1991 τους πληροφόρησε όχι ότι απεκλείσθησαν αλλά ότι η προσφορά τους δεν ήταν επιτυχής.

Αντικείμενο της προσφυγής αυτής είναι το κύρος της απόφασης της Αρχής για κατακύρωση της προσφοράς. Ως προς το επίδικο ζήτημα οι αιτητές είναι αποτυγχόντες προσφοροδότες και έχουν, για το λόγο αυτό, έννομο συμφέρον. Δεν υπάρχει δικαιοδοτική βάση για αναθεώρηση και ανατροπή στο πλαίσιο της προσφυγής των αιτητών, της κρίσης της Αρχής ως προς τη συζητούμενη πτυχή, ούτε βέβαια, μπορεί να τεθεί ζήτημα παράλληλης ή ανεξάρτητης κρίσης του Δικαστηρίου πάνω στο ίδιο θέμα."

Υιοθετώ τις πιο πάνω προσεγγίσεις και κρίνω πως εφόσον και στις υπό κρίση προσφυγές οι καθ' ων η αίτηση έλαβαν υπόψη και αξιολόγησαν τις προσφορές των αιτητών μέχρι και το τελικό στάδιο της διαδικασίας, δεν μπορούν να επικαλούνται τις αποκλίσεις των προσφορών των αιτητών για υποστήριξη της προδικαστικής τους ένστασης. Εξ' άλλου, όπως ήδη αναφέρθηκε, με εξαίρεση την προσφορά της Aquatech, αποκλίσεις παρουσίαζαν όλες οι προσφορές, συμπεριλαμβανομένης εκείνης του ενδιαφερόμενου μέλους. Οι προσφορές λήφθηκαν υπόψη και αξιολογήθηκαν τόσο από τους συμβούλους μηχανικούς όσο και από την Μ.Τ.Ε. και την Τεχνική Επιτροπή του Υπουργείου Άμυνας.

Η προδικαστική ένσταση κρίνεται αβάσιμη και απορρίπτεται. Οι αιτητές ως ανεπιτυγχόντες προσφοροδότες έχουν έννομο συμφέρον και κατά συνέπεια θα προχωρήσω να εξετάσω την ουσία της υπόθεσης.

Προσφυγή αρ. 907/93:

Οι λόγοι ακυρότητας που προβλήθηκαν από το δικηγόρο των αιτητών μπορούν να συνοψισθούν στους ακόλουθους:

5

(1) Οι καθ' ων η αίτηση έλαβαν την προσβαλλόμενη απόφαση αναιτιολόγητα και χωρίς δέουσα έρευνα. Ειδικότερα δεν ερεύνησαν το περιεχόμενο της επιστολής των αιτητών ημερ. 12.8.93, και η επίδικη απόφαση είναι αναιτιολόγητη γιατί δεν αποκαλύπτεται οποιοσδήποτε λόγος για τον οποίο κατακυρώθηκε η προσφορά στο ενδιαφερόμενο μέρος. Συνυφασμένος με τα πιο πάνω είναι και ο ισχυρισμός για υπάρξη πλάνης επειδή κατά τη συνεδρίαση του Κ.Σ.Π. ημερ. 20.8.93, λανθασμένα θεωρήθηκε ότι είχε ήδη ληφθεί απόφαση υπέρ του ενδιαφερόμενου μέρους στην προγενέστερη συνεδρίαση της 13.8.93.

15

(2) Κακή σύνθεση συλλογικού οργάνου γιατί στη συνεδρίαση του Κ.Σ.Π. ημερ. 13.8.93 συμμετείχαν οι κ.κ. Βαρναβίδης και Ιωάννου, οι οποίοι δεν συμμετείχαν στη μεταγενέστερη συνεδρίαση ημερ. 20.8.93 και αντί αυτών συμμετείχαν οι κ.κ. Τσελεπής, Κοντολαίμης και Παπαπέτρου. Επίσης το Κ.Σ.Π. στη συνεδρίαση ημερ. 20.8.93 λειτούργησε στην παρουσία της Λ. Φιλιππίδου, που δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των μελών του.

20

Θα εξετάσω πρώτα τον ισχυρισμό που αφορά τη σύνθεση του Κ.Σ.Π.

25

Από τα αποσπάσματα των πρακτικών των δύο συνεδριάσεων του Κ.Σ.Π. που έγιναν στις 13.8.93 και 20.8.93 και τα οποία εκτίθενται πιο πάνω, προκύπτει κατά τη γνώμη μου πως η επίδικη απόφαση λήφθηκε κατά την προγενέστερη συνεδρίαση, δηλαδή στις 13.8.93. Διαφωνώ με τον ισχυρισμό πως κατά τη συνεδρίαση εκείνη δεν είχε ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση. Οι καθ' ων η αίτηση είχαν αποφασίσει στη συνεδρίαση ημερ. 13.8.93 να κατακυρώσουν την προσφορά στο ενδιαφερόμενο μέρος επειδή θεώρησαν πως η προσφορά του περιείχε μόνο μια απόκλιση από τις προδιαγραφές (εκείνη των αντλιών αποστράγγισης), η οποία ήταν κοινή για όλες τις προσφορές και η οποία κατά τους καθ' ων η αίτηση, δεν ήταν ουσιώδης.

30

35

40

Εκείνο που απέμενε να διασαφινιστεί ήταν η νομική θέση ως προς το θέμα που ηρέθη αναφορικά με την προσφορά της Aquatech. Στη συνεδρίαση ημερ. 20.8.93 το Κ.Σ.Π. αφού έλαβε υπόψη και τη νομική συμβουλή, απλώς επιβεβαίωσε την προγενέ-

στερη απόφαση του η οποία ήταν εκτελεστή. Κατά συνέπεια ακόμα κι αν ευσταθούν οι ισχυρισμοί του δικηγόρου των αιτητών αναφορικά με κακή σύνθεση του Κ.Σ.Π., η οποιαδήποτε παρατυπία που πιθανό να είχε σημειωθεί στη συνεδρίαση ημερ. 20.8.93, δεν επηρεάζει με οποιοδήποτε τρόπο εφόσον η καθοριστική για τα δικαιώματα των αιτητών απόφαση ήταν εκείνη της 13.8.93. 5

Ο ισχυρισμός για έλλειψη δέουσας έρευνας επίσης δεν ευσταθεί. Η επιστολή των αιτητών ημερ. 12.8.93 είναι καταχωρημένη στο φάκελο, ήταν ενώπιον των καθ' ων η αίτηση και σύμφωνα με το τεκμήριο της κανονικότητας, λήφθηκε υπόψη. Οι αιτητές δεν έχουν αποδείξει τον ισχυρισμό ότι το περιεχόμενο της επιστολής αυτής δε λήφθηκε υπόψη από τους καθ' ων η αίτηση. 10

Για τους πιο πάνω λόγους, η προσφυγή αρ. 907/93 αποτυγχάνει και απορρίπτεται. Δεν επιδικάζονται έξοδα. 15

Προσφυγή αρ. 983/93

Ο δικηγόρος των αιτητών πρόβαλε τα ακόλουθα ως λόγους ακυρότητας της επίδικης απόφασης: 20

(1) Με την επίδικη απόφαση παραγνωρίζεται η σύσταση πραγματογνωμόνων για κατακύρωση της προσφοράς στους αιτητές που ήταν και οι χαμηλότεροι προσφοροδότες, χωρίς να δοθεί αιτιολογία. 25

(2) Τα μέλη του Κ.Σ.Π. έλαβαν υπόψη κατά τη διαμόρφωση της κρίσης τους εσφαλμένο γεγονός και συγκεκριμένα ότι οι προσφερθείσες από το ενδιαφερόμενο μέρος αντλίες αποστράγγισης ήταν 1.2 KW ενώ στην πραγματικότητα ήταν ισχύος 1KW, σ' αντίθεση με εκείνες των αιτητών που ήταν 1.2 KW και άρα ψηλότερης ισχύος. Επιπρόσθετα, το Κ.Σ.Π. εσφαλμένα ανέφερε στα πρακτικά ότι η μοναδική απόκλιση της προσφοράς του ενδιαφερόμενου μέρους αφορούσε τις αντλίες αποστράγγισης, εφ' όσον η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους είχε κι άλλες αποκλίσεις. 30 35

(3) Όσον αφορά την πρώτη και' ισχυρισμό απόκλιση της προσφοράς των αιτητών, δηλαδή εκείνη των αντλιών κατατεμαχισμού, οι αιτητές ισχυρίζονται πως στις προδιαγραφές δεν αναφέρεται ότι αυτές πρέπει να λειτουργούν σε θερμοκρασίες υγρών αποβλήτων μέχρι 40°C. Στις προδιαγραφές απλώς καθορίζεται θερμοκρασία περιβάλλοντος 40°C. 40

- 5 Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η προσφορά των αιτητών ήταν η χαμηλότερη και οι εμπειρογνώμονες στους οποίους ανατέθηκε το έργο της αξιολόγησης των προσφορών εισηγήθηκαν την κατακύρωση της στους αιτητές. Αντίθετα, οι καθ' ων η αίτηση επειδή έκριναν ότι η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους περιείχε μόνο μια απόκλιση η οποία ήταν κοινή σε όλες τις προσφορές, και επειδή κατά τη γνώμη τους η απόκλιση αυτή δεν ήταν ουσιώδης, προχώρησαν στην κατακύρωση της προσφοράς στο ενδιαφερόμενο μέρος.
- 10 Όπως έχει νομολογιακά καθιερωθεί, απόρριψη της χαμηλότερης προσφοράς πρέπει να αιτιολογείται για γνώση του προσφοροδότη και άσκηση δικαστικού ελέγχου (βλ. *Χαρίκλεια Χρίστου ν. Δημοκρατίας* (1989) 3 Α.Α.Δ. 2093 και *Premixco Asphaltng Co. Ltd κ.ά. ν. Δημοκρατίας* (1990) 3 Α.Α.Δ. 3756).
- 15 Αποτελεί επίσης βασική αρχή της νομολογίας πως το αρμόδιο διοικητικό όργανο πρέπει να λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις συστάσεις της αρμόδιας τεχνικής επιτροπής ή των εμπειρογνομόνων που κλήθηκαν από τη διοίκηση να βοηθήσουν. Παραγνώριση των συστάσεων αυτών χωρίς αιτιολογία καθιστά την επίδικη απόφαση άκυρη (βλ. σχετικά, *Φαρμακευτική Οργάνωση Κύπρου ν. Δημοκρατίας* (1991) 4 Α.Α.Δ. 2745 και τις αποφάσεις στις οποίες παραπέμπει).
- 20 Το περιεχόμενο του αποσπάσματος των πρακτικών ημερ. 13.8.93, στο οποίο περιέχεται η επίδικη απόφαση, δεν ικανοποιεί κατά την άποψη μου τις πιο πάνω αναφερθείσες νομολογιακές αρχές. Επισημαίνεται πως οι εμπειρογνώμονες που διορίστηκαν από τους καθ' ων η αίτηση για αξιολόγηση και παροχή συμβου-
30 λής, δεν θεώρησαν ότι οι αποκλίσεις στην προσφορά των αιτητών ήταν τέτοιες που να επηρέαζαν με οποιοδήποτε τρόπο την εκτέλεση του έργου, και εισηγήθηκαν την κατακύρωση της σ' αυτούς.
- 35 Η επίδικη απόφαση πάσχει κατά την άποψη μου όχι μόνο λόγω έλλειψης αιτιολογίας, αλλά και επειδή είναι πεπλανημένη.
- 40 Όπως αναφέρεται στο συνοπτικό πίνακα που ετοίμασε η Γραμματεία της Τεχνικής Επιτροπής Προσφορών (Τεχμήριο 6) και τον οποίο μελέτησε το Κ.Σ.Π. προτού λάβει την επίδικη απόφαση, οι αντλίες που πρόσφερε το ενδιαφερόμενο μέρος (βλ. παράγραφο 5) ήταν 1 KW και όχι 1.2KW, όπως αναφέρεται στα πρακτικά του Κ.Σ.Π. ημερ. 13.8.93, ενώ στην παράγραφο 3 του πίνακα, στην οποία σχολιάζεται η προσφορά των αιτητών, αναφέρεται πως οι αντλίες που πρόσφεραν οι αιτητές ήταν 1.2KW.

Το Δικαστήριο δεν μπορεί να γνωρίζει αν η αναφορά στα πρακτικά ημερ. 13.8.93 σε αντλίες ισχύος 1.2 KW για το ενδιαφερόμενο μέρος ήταν τυπογραφικό λάθος ή εσφαλμένη αντίληψη και ούτε ποια θα ήταν η απόφαση των καθ' ων η αίτηση σε περίπτωση που είχαν υπόψη τους τα ορθά δεδομένα. 5

Επιπρόσθετα στην επιστολή του Προϊστάμενου Κλάδου Ελέγχου προς τον Πρόεδρο του Κ.Σ.Π.. 9.12.93, σε σχέση με την προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους, επισημαίνεται εκτός από την απόκλιση αναφορικά με τις αντλίες αποστράγγισης, ακόμα μια που αφορά τις αντλίες φίλτρων. Συγκεκριμένα στη σελ. 4, παρ. 5 της εν λόγω επιστολής αναφέρονται και τα ακόλουθα σε σχέση με την προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους: 10

"Προσφέρουν τις αντλίες φίλτρων EBNF 4.14 2.2KW (σελίδα 39 παράγραφος 13.4.1 προσφοροδότη) αντί τις EBNF 3.12 1.1KW όπως φαίνεται και στον Πίνακα προτεινομένων μηχανημάτων (σελίδα 4/9 των προδιαγραφών)." 15

Τα ίδια σχόλια περιέχονται και στην Συμπληρωματική Έκθεση της GEMAC προς τη Μ.Τ.Ε. ημερ. 19.7.93. Στην εν λόγω Έκθεση προστέθηκε επίσης και η παρατήρηση ότι οι αντλίες αποστράγγισης προσφέρονται σε ABS Γερμανίας 1KW αντί 3KW. 20

Συνεπώς, εφόσον σύμφωνα με τους ειδικούς η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους περιείχε περισσότερες από μια αποκλίσεις, είναι λανθασμένο το εύρημα των καθ' ων η αίτηση ότι η προσφορά του ενδιαφερόμενου μέρους περιείχε μια απόκλιση μόνο η οποία ήταν κοινή σε όλες τις προσφορές, και κατά την άποψη τους πεουσιώδης. 25 30

Οι πιο πάνω διαπιστώσεις οδηγούν την επίδικη απόφαση σε ακύρωση.

Η προσφυγή αρ. 983/93 επιτυγχάνει και η επίδικη απόφαση ακυρώνεται. Δεν επιδικάζονται έξοδα. 35

Η προσφυγή 907/93 απορρίπτεται και η προσφυγή 983/93 επιτυγχάνει χωρίς έξοδα.